

Tiêu đề: Thu hút đầu tư nước ngoài vào đặc khu kinh tế
Tác giả: Dương Phong
Nguồn: Thời báo Kinh tế Việt Nam, xuất bản ngày 1/1/2018

10

Thời báo
Kinh tế
Việt Nam

Số 1+2 Ngày 1–2/2018

CHÀO NĂM MỚI 2018

Thu hút đầu tư nước ngoài vào đặc khu kinh tế

P/v bà Đào Thị Thiên Hương, Phó Tổng Giám đốc Công ty PwC Việt Nam

► DUANG PHONG thực hiện

Đặc khu kinh tế là đơn vị hành chính – kinh tế đặc biệt, có ranh giới địa lý xác định, có chính sách đặc biệt về kinh tế – xã hội, có tổ chức đặc biệt về chính quyền địa phương và cơ quan khác của Nhà nước. Việt Nam đang xây dựng chính sách phát triển các đặc khu, với mong muốn tạo động lực phát triển đột phá thông qua các cơ chế, chính sách mới, đặc thù và vượt trội.

Theo bà, các đặc khu kinh tế của Việt Nam sẽ mở ra cơ hội như thế nào cho các nhà đầu tư, cả trong nước và quốc tế?

Tại Việt Nam, Vân Đồn (Quảng Ninh), Bắc Vân Phong (Khánh Hòa) và Phú Quốc (Kiên Giang) là ba đơn vị hành chính – kinh tế đặc biệt được quy hoạch xây dựng đầu tiên. Đây là những địa phương có vị trí chiến lược và tiềm năng phát triển một số lĩnh vực, ngành nghề với năng lực cạnh tranh ở tầm cỡ khu vực và thế giới.

Cơ hội cho các nhà đầu tư tại đây là rất lớn, từ đầu tư vào các kết cấu hạ tầng giao thông (cảng biển, cảng hàng không, đường bộ) thông qua hình thức đối tác công – tư, đầu tư sản xuất công nghiệp & sản phẩm công nghệ cao, cho đến kinh doanh các dịch vụ trọng điểm như du lịch, nghỉ dưỡng, y tế, thương mại, tài chính...

Kinh nghiệm của chúng tôi khi nghiên cứu các đặc khu hành chính – kinh tế (có hoặc không thành công) trên thế giới cho thấy, những đặc khu thành công thu hút được nguồn vốn từ các nhà đầu tư tư nhân hiệu quả, gồm cả các nhà đầu tư nước ngoài có năng lực tài chính lớn và kinh nghiệm dày dặn. Tại đề án thành lập đặc khu Vân Đồn trình Quốc hội xem xét tháng 11/2017, UBND tỉnh Quảng Ninh đặt mục tiêu thu hút khoảng 12 tỷ USD vốn đầu tư từ nay đến 2030, trong đó có 50% dự kiến huy động trong nước và 50% từ nước ngoài. Còn đề án thành lập đặc khu Phú Quốc dự kiến sẽ huy động khoảng 40 tỷ USD đến năm 2030, trong đó vốn nước ngoài chiếm khoảng 40%. Như vậy có thể thấy rằng, kỳ vọng và cơ hội thu hút đầu tư nước ngoài vào các đặc khu là rất lớn.

Các đặc khu tại Việt Nam có tham vọng cạnh tranh với các đặc khu tương tự ở các nước trong khu vực như Trung Quốc, Malaysia, Thái Lan hay Indonesia. Theo bà, các nhà đầu tư nước ngoài sẽ đặt lên bàn cân những yếu tố gì khi lựa chọn địa điểm đầu tư?

Khi nói về chính sách thu hút nhà đầu tư, thông thường nhiều nhà làm chính sách sẽ có xu hướng nghĩ về các ưu đãi thuế. Nhưng thực tế, điều các nhà đầu tư mong muốn không chỉ đơn thuần là các ưu đãi thuế. Thậm chí, ưu đãi thuế không phải là điều kiện được quan tâm nhất. Bằng chứng là có nhiều khu vực, khu chế xuất của chúng ta có rất nhiều ưu đãi thuế nhưng vẫn không thể thu hút được các nhà đầu tư, đặc biệt là các nhà đầu tư quốc tế.

Kinh nghiệm của chúng tôi trong quá trình tư vấn các thương vụ đầu tư xuyên quốc gia cho thấy, trước khi quan tâm đến các

Bà Đào Thị Thiên Hương

Ảnh: Dương Phong

chính sách ưu đãi thuế, nhà đầu tư quốc tế thường quan tâm đến môi trường cho phép họ thực hiện công việc kinh doanh một cách hiệu quả nhất. Điều này bao gồm các chính sách phát triển tổng thể các ngành nghề liên quan và bổ trợ nhau trong chuỗi giá trị của một số lĩnh vực được ưu tiên, các chính sách về phát triển hạ tầng tổng thể, chính sách bảo vệ môi trường, các chính sách về phát triển nguồn nhân lực, cũng như các chính sách về quảng bá và thu hút khách hàng cho các lĩnh vực đó.

Sự minh bạch và hiệu quả của mô hình quản trị đặc khu, các thủ tục hành chính và cơ chế giải quyết tranh chấp và bảo vệ quyền lợi của nhà đầu tư cũng là những yếu tố rất quan trọng mà các nhà đầu tư quốc tế quan tâm. Bên cạnh đó, ban lãnh đạo của khu hành chính – kinh tế đặc biệt cũng là một yếu tố không kém phần quan trọng khi các nhà đầu tư quốc tế xem xét địa điểm đầu tư.

Tại kỳ họp thứ 4, Quốc hội Khóa XIV diễn ra vào tháng 11/2017, dự thảo Luật Đơn vị hành chính – kinh tế đặc biệt đã được trình lên Quốc hội cho ý kiến. Luật dự kiến sẽ được thông qua vào kỳ họp tiếp theo trong tháng 5/2018. Theo bà, đâu là những điểm nổi bật và vượt trội của các quy định này?

Chúng tôi cho rằng, dự thảo đã đưa ra một số quy định đột phá so với các quy định về đầu tư hiện hành ở Việt Nam, cũng như những ưu đãi không kém các đặc khu kinh tế ở Malaysia, Hàn Quốc hay Trung Quốc.

Dự thảo đã xác định những lĩnh vực ưu tiên phát triển phù hợp với thế mạnh của từng đặc khu. Các ngành nghề kinh doanh có điều kiện được thu hẹp còn 108 thay vì 243 như hiện nay, gỡ bỏ mọi hạn chế đối với nhà đầu tư nước ngoài trong các ngành nghề ưu tiên phát triển của các đặc khu. Thủ tục đầu

Cảng Cái Rồng thuộc đặc khu kinh tế Vân Đồn

Ảnh: Bảo Ngọc st

► Nhà nước có chính sách đặc thù để phát triển các ngành, nghề phù hợp với đặc điểm, tiềm năng và lợi thế so sánh của từng đơn vị hành chính – kinh tế đặc biệt:

- Đơn vị hành chính – kinh tế đặc biệt Vân Đồn: công nghệ cao, công nghiệp hỗ trợ công nghệ cao; du lịch sinh thái, du lịch văn hóa, công nghiệp văn hóa; dịch vụ hàng không và hậu cần hàng không; dịch vụ thương mại và mua sắm;
- Đơn vị hành chính – kinh tế đặc biệt Bắc Vân Phong: công nghệ thông tin, điện tử, cơ khí chính xác; cảng biển hàng hóa và hành khách quốc tế; dịch vụ hậu cần cảng biển; du lịch nghỉ dưỡng; thương mại, tài chính;
- Đơn vị hành chính – kinh tế đặc biệt Phú Quốc: du lịch nghỉ dưỡng, du lịch sinh thái; hội nghị, triển lãm quốc tế, dịch vụ thương mại và mua sắm; dịch vụ quản lý tài sản; dịch vụ y tế, giáo dục – đào tạo, nghiên cứu và phát triển sản phẩm công nghệ sinh học.

Nguồn: Dự thảo Luật Đơn vị hành chính – kinh tế đặc biệt trình Quốc hội cho ý kiến tại kỳ họp thứ 4, Quốc hội khóa XIV

tư kinh doanh sẽ được giải quyết nhanh gọn thông qua cơ chế chính quyền một cửa, các tranh chấp trong hoạt động đầu tư kinh doanh có thể được giải quyết thông qua tòa án, trọng tài nước ngoài.

Ngoài ra, dự thảo Luật cũng đề xuất chính sách ưu đãi đầu tư về thuế với doanh nghiệp mang tính vượt trội. Ví dụ như hưởng thuế suất 10% trong thời gian 30 năm, miễn thuế 4 năm và giảm 50% số thuế phải nộp trong 9 năm tiếp theo kể từ khi có thu nhập chịu thuế, áp dụng đối với các dự án đầu tư khu hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo, trung tâm nghiên cứu và phát triển, y tế, giáo dục, dự án đầu tư thuộc các ngành nghề ưu tiên của từng đơn vị hành chính – kinh tế đặc biệt, và dự án của nhà

đầu tư chiến lược.

Tuy nhiên, điều mấu chốt mà các nhà đầu tư quốc tế trao đổi với chúng tôi là việc thực thi có được như các văn bản luật quy định hay không. Một mô hình quản trị đặc khu minh bạch và hiệu quả cùng với đội ngũ điều hành đặc khu có uy tín sẽ giúp giảm bớt quan ngại này của các nhà đầu tư quốc tế.

Với những ưu đãi, chính sách thuận lợi như vậy, các đặc khu kinh tế liệu có rơi vào tình trạng phát triển nóng trong thời gian tới hay không? Bà nhận định ra sao về yêu cầu phát triển bền vững cho các đặc khu này?

Tôi nghĩ quá sớm để lo về chuyện các đặc khu phát triển quá nhanh. Một số nhà đầu tư quốc tế chia sẻ với chúng tôi quan ngại về việc các đặc khu có thể phát triển nóng và lệch trong một số lĩnh vực và thiếu sự phát triển đồng đều giữa các ngành nghề bổ trợ nhau trong chuỗi giá trị. Việc phát triển lệch như vậy sẽ tạo ra sự mất cân đối và thiếu bền vững. Ví dụ, việc phát triển quá nhiều các khách sạn và khu nghỉ dưỡng cao cấp mà không đi cùng với việc phát triển các hoạt động văn hóa sẽ không thể nâng tầm điểm đến thành một địa điểm du lịch cao cấp. Có thể thấy, hàng chục triệu du khách mỗi năm đến Tokyo hay Paris đâu phải chỉ vì ở đó có nhiều khách sạn 5 sao.

Việc bảo tồn môi trường thiên nhiên cũng là một trong những

điều kiện cốt lõi trong phát triển bền vững. Các nhà đầu tư quốc tế có uy tín thường có những ràng buộc và rào cản nhất định từ các tổ chức tài trợ vốn quốc tế uy tín khi đầu tư vào những lĩnh vực, những khu vực thiếu tính tuân thủ về bảo vệ môi trường.

Ngoài ra, để tăng tính lan tỏa, nên có những chính sách thúc đẩy sự kết nối giữa các đặc khu với các khu, cụm công nghiệp hay các tỉnh, thành lân cận.

Bà kỳ vọng như thế nào về thành công của các đặc khu kinh tế Việt Nam trong tương lai?

Thành công của các mô hình đặc khu kinh tế tại nhiều nước trên thế giới đã tạo lực đẩy mạnh cho nền kinh tế quốc gia và thay đổi bộ mặt của nhiều địa phương. Theo số liệu được Ngân hàng Thế giới trích dẫn năm 2015, các đặc khu kinh tế tại Trung Quốc đã đóng góp tới 22% GDP và 45% tổng vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài trong nhiều năm.

Tại Việt Nam, sự thành công của các khu công nghiệp, khu kinh tế đã đưa ra gợi ý phần nào về tiềm năng mà các đặc khu hành chính – kinh tế có thể mở ra. Tôi luôn tin, các đặc khu của Việt Nam sẽ có những bước phát triển nhảy vọt, trở thành một điểm đến thực sự hấp dẫn với khách du lịch cũng như các nhà đầu tư trong và ngoài nước, và sẽ tạo được những tác động lan tỏa để phát triển các tỉnh thành khác của Việt Nam.